



**Порядок денний асоціації Україна – ЄС**  
**для підготовки та сприяння імплементації Угоди про асоціацію**

**I. Стратегічна частина**

**Відносини Україна – ЄС**

Починаючи з 1991 року, коли Україна здобула незалежність, Україна та ЄС започаткували відносини, що динамічно розвивалися. Поштовхом для цього було спільне розуміння того, що процвітання, стабільність і безпека як України, так і ЄС можуть бути значно посилені тісним співробітництвом.

У наступних роках, амбіції як України, так і ЄС щодо розвитку цих відносин зросли. Відносини України з ЄС від початкових політичних декларацій та надання технічної і фінансової допомоги ЄС перетворилися на співробітництво, яке охоплює широке коло питань у різних сферах діяльності із залученням значної кількості урядових та ділових партнерів, представників громадськості.

У 1998 році Україна і ЄС зробили рішучий крок до покращення своїх відносин шляхом укладення Угоди про партнерство та співробітництво. Розрахована на 10-річний період УПС разом із Планом дій Україна – ЄС забезпечили правову і практичну основу для подальшого розвитку стосунків Україна – ЄС.

Події 2004 року допомогли прискорити зближення між Україною та ЄС. З одного боку, “Помаранчева революція” продемонструвала прагнення України поглиблювати процес проведення внутрішніх демократичних реформ. З іншого боку, в результаті подальшого розширення ЄС, яке відбулось 1 травня 2004 року, між Україною та ЄС було встановлено безпосередній кордон. Обидві ці події надали можливість Україні та ЄС, вийшовши за рамки співробітництва, рухатися у напрямку поступової економічної інтеграції та поглиблення політичної асоціації.

У березні 2007 року було розпочато переговори щодо укладення нової угоди на заміну Угоди про партнерство та співробітництво. Після вступу України до Світової Організації Торгівлі у травні 2008 року в новій угоді були закладені перспективи створення поглибленої і всеохоплюючої зони вільної торгівлі між Україною та ЄС.

Щорічний Саміт Україна – ЄС, що відбувся 9 вересня 2008 року, був важливим приводом для України і ЄС дати оцінку їх поглибленим відносинам та подивитися у майбутнє. Під час зустрічі у Парижі лідери визнали, що Україна як європейська країна поділяє з країнами ЄС спільні історію та цінності. ЄС визнав європейські прагнення України та привітав її європейський вибір. Щодо укладення нової Угоди про асоціацію – лідери відзначили прогрес у переговорах. Вони зазначили, що нова Угода про асоціацію оновить спільні інституційні рамки співпраці України та ЄС, сприятиме поглибленню стосунків у всіх сферах та посилить політичну асоціацію й економічну інтеграцію шляхом спільних прав і зобов'язань. Дивлячись у майбутнє, вони зазначили, що поступове наближення України до ЄС у політичній, економічній та правовій сферах сприятиме подальшому розвитку відносин між Україною та ЄС.

### **Порядок денний асоціації Україна – ЄС**

Переговори та ратифікація Угоди про асоціацію між Україною та ЄС займе трохи більше років, перш ніж усі положення Угоди набудуть чинності. Проте передбачається, що Тимчасова Угода, яка охоплює положення Угоди про асоціацію щодо ЄС, набуде чинності значно раніше. Водночас, необхідно вжити заходів, щоб як Україна, так і ЄС могли користуватися усіма перевагами першої Тимчасової Угоди, а згодом Угоди про асоціацію, після їх ратифікації. У зв'язку з цим, під час Саміту Україна – ЄС у Парижі лідери закликали до розроблення нового практичного інструмента на заміну Плану дій Україна – ЄС.

Цей інструмент, Порядок денний асоціації, підготує до та сприятиме процесові набуття чинності Угоди про асоціацію.

Нова Угода про асоціацію та Порядок денний асоціації сприятимуть подальшій політичній асоціації та економічній інтеграції України до ЄС шляхом започаткування всебічного і практичного співробітництва, завдяки якому ці основні завдання можуть бути реалізовані.

Здебільшого вони сприятимуть консолідації демократичних реформ, зокрема реформи судової системи, повазі до верховенства права та прав людини, прозорості та демократичній відповідальності, боротьбі з корупцією, а також збільшенню участі громадян у публічному прийнятті рішень в Україні.

Створення поглибленої і всеохоплюючої зони вільної торгівлі між Україною та ЄС призведе до поступової і більш поглибленої інтеграції України до внутрішнього ринку паралельно з впровадженням відповідних елементів *acquis communautaire*.

Порядок денний асоціації розроблено на загальних принципах, як це викладено у нижчезазначеному Розділі II. Його метою не є створення всеохоплюючого переліку пріоритетів для дій, оскільки такий перелік буде визначено Угодою про асоціацію, як тільки вона набере чинності. Порядок денний асоціації чітко визначає на секторальній основі ті пріоритети на галузевій основі, які вимагають негайних дій до набуття чинності Угоди про асоціацію.

## **II. Принципи та інструменти імплементації Порядку денного асоціації**

- (i) Порядок денний асоціації буде імплементовано відповідно до таких спільних керівних принципів:**

Дотримання загальної мети досягнення політичної асоціації та більшої економічної інтеграції України з ЄС: визнання того, що всі заходи, вжиті в рамках Порядку денного асоціації, повинні реалізовуватись відповідно до цієї загальної мети;

Дотримання особливої мети „сприяння та підготовка до” імплементації Угоди про асоціацію між Україною та ЄС: пріоритети, погоджені в Порядку денному асоціації, доповнюватимуть зобов’язання України та ЄС виконувати у повному обсязі положення Угоди про асоціацію між Україною та ЄС, як тільки вона набере чинності. Пріоритети, викладені в Порядку денному асоціації, можуть бути змінені або оновлені (у тому числі шляхом внесення нових пріоритетів) у будь-який час у разі необхідності за згодою між Україною та ЄС, з метою досягнення цієї особливої мети. Як тільки тимчасова угода набере чинності, Україна та ЄС здійснять масштабний перегляд відповідних частин Порядку денного асоціації;

Дотримання принципів прозорості, відповідальності та всеохоплюваності;

Спільна власність та спільна відповідальність: визнання того, що Порядок денний асоціації передбачає залучення обох сторін до імплементації положень Порядку денного асоціації;

Досягнення суттєвих результатів шляхом прогресивної імплементації практичних заходів: визнання того, що Порядок денний асоціації спрямований на досягнення значних та конкретних результатів шляхом прогресивної імплементації низки конкретних та практичних заходів;

Стійкість та достатність інструментів: визнання важливості підтримки погоджених пріоритетів через належні та достатні політичні, технічні і фінансові інструменти. В рамках фінансової допомоги ЄС, яка надається Україні, ресурси можуть бути спрямовані на підтримку заходів, визначених у Порядку денному асоціації;

Поетапна реалізація: визнання того, що пріоритети та заходи, погоджені в рамках Порядку денного асоціації, будуть імплементовані з різною швидкістю виконання з року в рік у поетапному порядку;

Спільне оцінювання: визнання того, що імплементація Порядку денного асоціації буде предметом щорічного звітування, моніторингу та оцінювання, а також, що у цьому процесі Сторони ставитимуть за мету здійснення, наскільки це можливо, загального спільного оцінювання щорічного прогресу (*окремі положення щодо механізмів здійснення моніторингу викладені нижче у розділі 9*);

Переговори: зміст Порядку денного асоціації жодним чином не впливатиме на переговорний процес щодо укладення Угоди про асоціацію між Україною та ЄС. Проте, переговори щодо Угоди про асоціацію можуть бути взяті до відома під час щорічного перегляду Порядку денного асоціації;

Факт, що Порядок денний асоціації визначає обмежену кількість пріоритетів, не повинен впливати на мету чи мандат існуючого діалогу в рамках Угоди про партнерство та співробітництво чи інші відповідні Угоди.

## **(ii) Інструменти імплементації:**

Європейський Союз підтримуватиме Україну в імплементації цілей та пріоритетів (викладених нижче). За необхідності це буде здійснено ЄС за допомогою різноманітних інструментів, включаючи: обмін технічними експертними оцінками і рекомендаціями, найкращими практиками та ноу-хау; обмін інформацією; підтримку у розбудові та посиленні інституційної спроможності. За необхідності це також може передбачати консультативну допомогу та структурований процес наближення законодавства до законодавства ЄС. Сторони можуть також розглянути можливість започаткування секторальних діалогів, як визначено нижче в окремих секторах. На додаток в рамках Спільного Комітету старших посадових осіб, зазначеного в частині III.9, вони можуть розглянути питання про створення, у разі наявної потреби, інших діалогів за взаємною згодою, коли започаткування такого діалогу принесе чітку додану вартість до вже існуючих форматів. За потреби Європейська Комісія заохочуватиме міжнародних, урядових, ділових та громадських партнерів до реалізації цих цілей та пріоритетів, а також, за потреби, сприятиме їм у реалізації цих завдань. Інструменти Східного Партнерства також будуть доступними для імплементації Порядку денного асоціації.

### **III. Операційна частина**

#### **1. Пріоритети Дій**

Спільний Комітет старших посадових осіб визначить пріоритети для дій та забезпечить супроводження імплементації Порядку денного асоціації відповідно до положень, визначених у нижчезазначеній частині III.9.

#### **2. Політичний діалог**

##### ***2.1. Демократія, верховенство права, дотримання прав людини і основних свобод***

Сторони погодилися підтримувати діалог та співпрацювати з метою посилення поваги до демократичних принципів, верховенства права та належного управління, прав людини та основних свобод, включаючи права осіб, які належать до національних меншин, як це зазначено в основних Конвенціях ООН і Ради Європи та їх відповідних протоколах. Такий діалог та співробітництво охоплюватимуть наступні сфери:

(і.) Посилення стабільності, незалежності та ефективності функціонування установ, забезпечуючи впровадження демократії та верховенства права, зокрема:

- просування процесу всеохоплюючої конституційної реформи, розробленої для подальшого розвитку ефективної конституційної системи стримувань і противаг між органами державної влади згідно з відповідними рекомендаціями Венеціанської Комісії;
- зміцнення функціонування місцевого та регіонального самоврядування, з урахуванням відповідних стандартів, що містяться в Європейській Хартії місцевого самоврядування;
- тісна співпраця у реформуванні та посиленні спроможності системи державного управління в Україні на основі оцінювання SIGMA, включаючи ефективну боротьбу з корупцією;
- забезпечення ефективності виборчої системи та середовища з метою проведення президентських та парламентських виборів відповідно до міжнародних стандартів демократичних виборів та рекомендацій ОБСЄ та Бюро демократичних інститутів з прав людини;

- надання допомоги у забезпеченні незалежності та ефективності Омбудсмана. Принципи, пов'язані із визначенням статусу національних інституцій (Паризькі Принципи)<sup>1</sup>, будуть важливими для цього пріоритету.

(ii.) Забезпечення незалежного судочинства та ефективності судів і прокуратури, а також правоохоронних органів, зокрема:

- продовження реформування судоустрою та судової системи для подальшого посилення незалежності, неупередженості та професіоналізму судової гілки влади і судів, зокрема шляхом збільшення навчальних програм для суддів, співробітників судів та прокуратури, а також персоналу цих установ і співробітників правоохоронних органів;
- ефективна імплементація та запровадження європейських стандартів у цивільному, кримінальному й адміністративному кодексах та їх відповідних процесуальних кодексах.

(iii.) Забезпечення поваги прав людини та основних свобод шляхом всебічного співробітництва з питань захисту прав людини і основних свобод, охоплюючи як індивідуальні випадки, так і питання, які стосуються інструментів міжнародного права та прав людини. Це співробітництво включає, між іншим:

*(a.) Сприяння імплементації міжнародних і регіональних стандартів прав людини*

- продовження виконання рішень Європейського Суду з прав людини та сприяння подальшому розвитку практики Суду, як основного джерела міжнародного права з прав людини, за підтримки ЄС;
- покращення обізнаності з прав людини серед суддів, прокурорів та в інших правоохоронних органах шляхом спільних заходів щодо проведення навчань з питань прав людини, а також, зокрема з питань боротьби з тортурами та нелюдським і принизливим поведінням, для суддів, прокурорів та співробітників правоохоронних органів;
- імплементація Конвенції ООН про права осіб з фізичними вадами і додаткового Протоколу до неї.

---

<sup>1</sup> Затверджені резолюцією Генеральної Асамблеї від 20 грудня 1993 року № 48/134



*(b.) Свобода Вираження поглядів, Зібрання та Об'єднання*

Вираження поглядів:

Посилення правових та адміністративних рамок, необхідних для забезпечення свободи вираження поглядів, приділяючи при цьому особливу увагу засобам масової інформації та правам журналістів, зокрема шляхом:

- співробітництва щодо розвитку системи суспільного телерадіомовлення, включаючи обмін найкращими практиками, встановлення правових рамок та їх імплементацію відповідно до європейських та міжнародних стандартів;
- співробітництва щодо створення умов, необхідних для вільної роботи журналістів та їх захисту від погроз або фактичного насильства. Це включатиме обмін найкращими практиками стосовно ефективного захисту журналістів правоохоронними органами.

Зібрання:

Розширення співробітництва з метою подальшого посилення обізнаності правоохоронних органів та судів щодо поваги до права на свободу мирного зібрання, зокрема шляхом обміну найкращими практиками, навчання та співробітництва стосовно імплементації норм законодавства.

Об'єднання:

Сприяння залученню громадян до процесу прийняття рішень, зокрема через діяльність організацій громадянського суспільства, здебільшого шляхом співробітництва щодо правових рамок та практики, що спрощує роботу організацій громадянського суспільства.

*(c.) Забезпечення дотримання прав осіб, які належать до меншин*

- обмін найкращими практиками стосовно заходів захисту меншин від дискримінації та утисків відповідно до європейських і міжнародних стандартів, з метою створення сучасних правових рамок. Розвиток тісного співробітництва між органами влади та представниками груп меншин;
- співпрацювати щодо заходів з боротьби із збільшенням злочинів, пов'язаних із проявами нетерпимості та ненависті (расизм, ксенофобія, антисемітизм або гомофобія).

*(d.) Боротьба проти тортур, нелюдського та принизливого поведження*

- подальше зміцнення зусиль щодо вдосконалення законодавчої бази і поліпшення практики тримання під вартою, зокрема стосовно досудового та адміністративного утримання, з метою ефективного вирішення проблем свавільного тримання під вартою;
- поліпшення умов тримання під вартою усіх ув'язнених, як у місцях досудового утримання, так і утримання після засудження, з метою усунення випадків неналежного поведження з ув'язненими та імплементація рекомендацій Комітету ООН проти тортур і Європейського Комітету з питань запобігання тортурам;
- вивчення можливості запровадження незалежного механізму подання скарг до міліції.

*(e.) Забезпечення Однакового Ставлення*

- обмін найкращими практиками з метою забезпечення рівності чоловіків і жінок у соціальному й економічному житті та сприяння активній участі жінок у суспільному житті та процесі ухвалення рішень;
- боротьба з побутовим насильством шляхом підтримки зміцнення правових рамок та діяльності правоохоронних органів у подоланні побутового насильства та через підвищення обізнаності і навчання.

*(f.) Забезпечення дотримання Прав Дітей*

- у контексті зобов'язань в рамках Факультативного Протоколу щодо торгівлі дітьми, дитячої проституції та дитячої порнографії<sup>2</sup>, посилити співробітництво щодо запобігання продажу, незаконному переміщенню та експлуатації дітей;
- розроблення стандартів ювенальної юстиції згідно з відповідними міжнародними стандартами.

*(g.) Забезпечення дотримання прав профспілок і основних трудових стандартів*

- подальша консолідація зусиль, включаючи обмін кращими практиками, з метою сприяння дотриманню у повному обсязі прав профспілок і основних трудових стандартів, основаних на конвенціях Міжнародної організації праці, та ефективному застосуванню колективного договору.

## 2.2. Боротьба з корупцією

- сприяння співробітництву в рамках Групи держав Ради Європи проти корупції та подальшій імплементації її відповідних рекомендацій;
- завершення процесу ратифікації Конвенції ООН проти корупції та Кримінальної конвенції Ради Європи проти корупції;
- імплементація Національного Плану дій щодо боротьби з корупцією у співпраці з відповідними установами ЄС.

## 2.3. Зовнішня політика та політика безпеки

*Регіональні та міжнародні питання, співробітництво у сфері зовнішньої політики та політики безпеки, нерозповсюдження ЗМЗ та роззброєння, запобігання конфліктам та врегулювання кризових ситуацій*

- (i.) Подальше посилення конвергенції з регіональних та міжнародних питань, запобіганні конфліктам та врегулюванні кризових ситуацій; співробітництво щодо покращення ефективності багатосторонніх установ та конвенцій, з метою посилення глобального управління, координації у боротьбі із загрозами безпеці та зосередженні зусиль на питаннях, пов'язаних із розвитком
- інтенсифікація консультацій та координації через наявні дипломатичні та військові канали з метою зосередження зусиль на міжнародних питаннях загального значення, включаючи передусім виклики загальноприйнятими принципами міжнародного миру та безпеки, як встановлено Хартією ООН, Гельсінським заключним актом ОБСЄ та іншими відповідними багатосторонніми документами, а також з огляду на практику України щодо приєднання до заяв і спільних позицій ЄС у сфері СЗБП;
  - продовження діалогу щодо імплементації Європейської стратегії безпеки;
  - поживлення консультацій між Україною та ЄС щодо врегулювання кризових ситуацій;
  - продовження практики спільного визначення можливостей для України щодо участі у майбутніх операціях ЄПБО, використовуючи позитивний досвід участі України в операціях ЄС на Балканах, а також з огляду на поточні дискусії стосовно можливої участі України у військово-морській операції ЄС Аталанта;

---

<sup>2</sup> До Конвенції про права дитини

- подальша імплементація „Севільських” Домовленостей щодо консультацій та співробітництва між Україною та ЄС в операціях із врегулювання криз під проводом ЄС, включаючи постійну участь України у відповідних навчаннях щодо врегулювання криз та навчальних заходах, пов’язаних з ЄПБО;
- збільшення взаємосумісності, де це необхідно, між українськими миротворчими підрозділами та військовими силами ЄС шляхом використання досвіду, здобутого в відповідних операціях із врегулювання криз ЄС у яких брала участь Україна. Україна висловила зацікавленість вивчити на двосторонньому рівні можливість залучення підрозділів Збройних Сил України до формування багатонаціональних бойових тактичних груп ЄС;
- Україна та ЄС посилять спільні зусилля у рамках співробітництва 5+2 з метою дієвого врегулювання Придністровського конфлікту у Республіці Молдова;
- Україна та ЄС продовжать співробітництво з Республікою Молдова з прикордонних питань;
- продовження консультацій щодо санкцій, які застосовуються ЄС;
- визначення подальших конкретних шляхів досягнення конвергенції у сфері зовнішньої політики та політики безпеки;
- вжиття заходів з метою стимулювання військового та технологічного співробітництва між Україною та ЄС;
- заохочення та сприяння безпосередньому співробітництву щодо конкретних заходів, спільно визначених сторонами, між відповідними установами України та агентствами СЗБП/ЄПБО і такими органами, як Європейське оборонне агентство, Інститут ЄС досліджень безпеки, Супутниковий центр ЄС та Європейський безпековий та оборонний коледж.

(ii.) Подальший розвиток співробітництва щодо протидії спільним загрозам безпеці, включаючи боротьбу з тероризмом, нерозповсюдженням зброї масового знищення та незаконного експорту зброї

- продовження співробітництва у сфері нерозповсюдження зброї масового знищення, включаючи аспекти, пов'язані з приєднанням та імплементацією на національному рівні відповідних міжнародних інструментів, таких як КХЗ, КБТЗ та ДНЯЗ, та режимів експортного контролю;
- подальше удосконалення ефективної системи національного експортного контролю, контролю експорту та транзиту товарів, пов'язаних із ЗМЗ, включаючи контроль за кінцевим використанням товарів та технологій подвійного використання ЗМЗ, відповідно до Регламенту ЄС щодо експортного контролю товарів подвійного використання, прийнятого у 2000 році та відповідно до його оновленої версії, подальше співробітництво у розробленні національних переліків товарів подвійного використання, контроль над нематеріальними передачами технологій, посиленні системи експортного контролю, включаючи запобігання та санкції за порушення, та взаємодію з промисловістю;
- продовження співробітництва щодо боротьби проти незаконної торгівлі ядерними матеріалами;
- продовження співробітництва, спрямованого на досягнення цілей Глобального партнерства В-8 у всіх його аспектах;
- співробітництво з метою покращення стандартів біобезпеки та біозахисту в лабораторіях, інших приміщеннях та під час транспортування небезпечних біоагентів, зокрема відповідно до поточного діалогу щодо можливого співробітництва у сфері біобезпеки та біозахисту в Українській санепідеміологічній станції (АР Крим, м. Сімферополь);
- співробітництво щодо посилення безпеки діяльності у космічному просторі, шляхом вироблення заходів довіри, таких, що запропоновані проектом Кодексу поведінки ЄС;
- подальше співробітництво у сфері експорту зброї відповідно до змісту та принципів Спільної позиції Ради ЄС 2008/944/СЗБП, якою визначено загальні правила контролю за експортом військових технологій та обладнання, а також у спільній підтримці процесу щодо обговорення Угоди про торгівлю зброєю;
- подальший розвиток співробітництва у сфері боротьби з незаконною торгівлею легким озброєнням та стрілецькою зброєю і їх боеприпасами;

- спільне протистояння загрозам безпеці, що можуть бути спричинені українськими запасами звичайних видів зброї та застарілих боєприпасів, включаючи легке озброєння і стрілецьку зброю та їх боєприпаси, а також протипіхотні міни, відповідно до положень Оттавської конвенції про заборону використання, накопичення, виробництва та передачі протипіхотних мін.

#### **2.4. Міжнародний Кримінальний Суд**

Посилення співробітництва з метою сприяння міжнародному правосуддю та боротьбі з безкарністю, в тому числі шляхом:

- подальшої підтримки Міжнародного кримінального суду (МКС) та створення консультативного механізму щодо діяльності і функціонування МКС;
- ефективної імплементації усіх заходів, необхідних для набуття чинності в Україні Римського Статуту, яким засновано МКС;
- подальшого співробітництва в рамках Спеціальної робочої групи з питань злочину агресії та інших спеціальних груп.

### **3. Співробітництво з питань юстиції, свободи та безпеки**

У контексті зобов'язань, викладених у переглянутому Плані дій Україна – ЄС у сфері юстиції, свободи і безпеки 2007 року, співробітництво у цій сфері повинно зосереджуватись на таких пріоритетах:

- підтримка розвитку української системи захисту персональних даних після ратифікації Конвенції Ради Європи 1981 року про захист персональних даних та Додаткового протоколу до неї<sup>3</sup> та її імплементації. Це має стати однією з передумов для укладення угод з Євроюстом та Європолем, включаючи обмін оперативною інформацією;
- розвиток необхідних законодавчої та інституційної рамок у сфері управління міграцією з метою боротьби з нелегальною міграцією, контрабандою та торгівлею людьми за підтримки ЄС;

---

<sup>3</sup> Конвенція про захист фізичних осіб у зв'язку з автоматизованою обробкою персональних даних, Страсбург, 28.01.1981 та Додаткового Протоколу до Конвенції про захист фізичних осіб стосовно автоматизованої обробки даних особистого характеру щодо уповноважених органів нагляду та транскордонних інформаційних потоків, Страсбург, 08.11.2001).

- практична імплементація Конвенції ООН про статус біженців 1951 року і відповідного Протоколу про статус біженців 1967 року, включаючи право на притулок та дотримання принципу невидворення, та Конвенції ООН проти транснаціональної організованої злочинності 2000 року, з метою боротьби та запобігання злочинній, організованій або іншій діяльності;
- активно продовжувати візовий діалог, розробляючи відповідні умови, для запровадження у довгостроковій перспективі безвізового режиму між Україною та ЄС, як домовлено під час Паризького Саміту Україна – ЄС у вересні 2008 року, приділяючи особливу увагу таким питанням, як: безпека документів, нелегальна міграція, включаючи реадмісію, громадський порядок і безпека та зовнішні зносини;
- заохочувати держави-члени ЄС використовувати можливості, які існують в рамках *acquis* Співтовариства, для зменшення чи скасування візових зборів для фізичних осіб;
- забезпечити повну імплементацію обох угод між Україною та ЄС: про спрощення оформлення віз та про реадмісію;
- просувати подальше судове співробітництво між Україною та ЄС у цивільних справах на основі існуючих міжнародних інструментів, які можуть бути застосовані;
- розробити, впровадити та удосконалити стратегію, правову базу та процедури інтегрованого управління кордонами, включаючи всебічну підтримку ЄС, яку буде спільно визначено;
- за технічної підтримки ЄС продовжити процес демаркації кордонів України відповідно до міжнародних стандартів у співробітництві з відповідними органами влади сусідніх країн;
- інтенсифікувати та посилити співробітництво в рамках існуючих робочих домовленостей між Адміністрацією Державної прикордонної служби України та Фронтекс, включаючи, зокрема аналіз та управління ризиком;
- в контексті триваючого співробітництва України з Республікою Молдова щодо питань кордону, включаючи ефективний обмін інформацією стосовно потоків товарів та людей, які перетинають спільний кордон, Україна та Європейська Комісія підтримуватимуть співробітництво разом з Республікою Молдова, зокрема шляхом технічних тристоронніх переговорів та за підтримки Місії Європейської Комісії з надання допомоги в питаннях кордону Україні та Республіці Молдова;

- для мінімізації ризиків безпеки під час проведення ЄВРО 2012, існуюче правоохоронне та судове співробітництво буде посилене шляхом обміну відповідними експертизами та даними щодо вболівальників-порушників на основі існуючих механізмів обміну інформацією. Мережа Національних футбольних інформаційних пунктів ЄС буде тісно залучатись до започаткованих ініціатив.

#### **4. Економічне співробітництво**

Сторони співпрацюють для підтримки України у створенні повноцінно функціонуючої ринкової економіки та поступового наближення її політик до політик Співтовариства відповідно до основних принципів макроекономічної стабільності, надійних державних фінансів, стабільної фінансової системи та сталого балансу платежів та, зокрема:

- розвитку спроможності України у макроекономічному прогнозуванні, у тому числі покращення методології розробки сценаріїв розвитку та моніторингу економічних процесів, покращення якості аналізу факторів впливу тощо шляхом обміну найкращими практиками;
- зміцнення незалежності Національного банку України, у тому числі шляхом перегляду Закону України "Про Національний банк України" відповідно до найкращої практики ЄС, у тому числі за експертної підтримки ЄС, а також ЄЦБ;
- поширення досвіду ЄС, включаючи ЄЦБ, щодо валютного курсу, політик регулювання та нагляду за фінансовим і банківським секторами, та надання допомоги у розвитку і зміцненні спроможностей України у всіх цих сферах;
- посилення стабільності та управління державними фінансами через імплементацію фіскальної реформи та реформи видатків, включаючи також пенсійну систему та управління державним боргом, зокрема шляхом:
  - спільної розробки дієвих інструментів та методів покращання бюджетного планування, включаючи планування на середньострокову перспективу (з стратегічними планами та бюджетними призначеннями для поточних та постійних (капітальних) витрат розпорядниками бюджетних коштів<sup>4</sup>);

---

<sup>4</sup> В українському варіанті буде вжито відповідну українську термінологію.



- обміну інформацією, досвідом та найкращою практикою стосовно покращення програмно-цільового підходу у бюджетному процесі, аналізу ефективності та результатів виконання бюджетних програм, планування та виконання бюджету, та державного боргу;
  - обміну найкращим досвідом ЄС та держав-членів ЄС щодо реформи пенсійної системи з метою покращення стабільності пенсійної системи України;
  - оцінки економічного впливу податкових заходів у співробітництві з експертами ЄС;
  - обміну найкращими практиками щодо вдосконалення управління державним боргом відповідно до міжнародних стандартів.
- зменшення залучення держави до процесу ціноутворення та впровадження процедур для повного відшкодування цін відповідно до найкращих практик ЄС;
  - подальший розвиток відкритих, конкурентних та прозорих правил та процедур приватизації та їх імплементація відповідно до найкращих практик ЄС.

## **5. Торгівля та питання, пов'язані з торгівлею**

### ***Торгівля товарами***

Пріоритети будуть визначені після завершення переговорів стосовно Угоди про асоціацію між Україною та ЄС та відповідно до положень, визначених у частині III.9.

### ***Правила походження***

Сторони співпрацюватимуть у підготовці належної імплементації правил походження, які використовуватимуться між Сторонами, зокрема шляхом:

- передачі повноважень щодо сертифікації походження від Торгово-промислової палати до митних органів до набуття чинності Угоди про асоціацію;
- реалізації відповідних проектів Твіннінг для Державної митної служби України щодо застосування правил походження за ініціативи Української сторони.

### ***Технічні регламенти щодо промислової продукції, стандартів та процедури оцінки відповідності***

- розроблення законодавства України щодо технічного регулювання, стандартизації, оцінки відповідності, ринкового нагляду, метрології та акредитації стосовно положень, які регулюють обіг промислових товарів відповідно до *acquis* ЄС<sup>5</sup> з метою усунення торгівельних бар'єрів між Сторонами;
- вжиття заходів відповідно до індикаторів, погоджених Сторонами для проектів бюджетної підтримки ЄС у сфері стандартизації 2010-2012 рр.

### ***Санітарні та фітосанітарні заходи***

З метою забезпечення поступового наближення законодавства та практик України до законодавства та практик ЄС щодо санітарних та фітосанітарних заходів стосовно продуктів харчування та кормів, здоров'я та умов утримання тварин, ЄК підтримуватиме Україну, в тому числі через наявні інструменти, у:

- розробці всеохоплюючої стратегії реформування політик України щодо СФЗ, продуктів харчування та кормів, а також здоров'я та умов утримання тварин. Стратегія міститиме графік, включаючи проміжні етапи та фінансовий план для її імплементації та встановить чіткі пріоритети для сфер, в яких може бути досягнуто швидкого прогресу. Вона передбачатиме, в тому числі, наближення законодавства, розбудову спроможності та імплементацію, з-поміж іншого у сфері продуктів харчування та кормів, здоров'я та умов утримання тварин, оперативного простежування та аудиту, який здійснюється контролюючими органами;
- посиленні адміністративної спроможності у цих сферах шляхом:
  - перегляду функцій органів державної влади України, відповідальних за здоров'я та умови утримання тварин, продукти харчування та корми з метою їх наближення до вимог ЄС (Регламент 882/2004/EC);
  - навчання працівників компетентних органів державної влади України;
  - удосконалення лабораторій відповідно до вимог ЄС з особливою увагою, приділеною необхідному обладнанню та відповідним методам аналізу (тестування залишків) та підготовці їхньої акредитації відповідно до стандартів ISO.

---

<sup>5</sup> ЄС зробить посилання як у ЗВТ

- організації інформаційних кампаній щодо правил та вимог стосовно доступу до ринку ЄС з відповідними установами та організаціями;
- харчовій та кормовій промисловостях щодо імплементації системи Аналізу небезпечних чинників та критичних точок контролю;
- започаткуванні сторонами постійного діалогу щодо санітарних та фітосанітарних питань.

### ***Торгівля послугами, свобода заснування та інвестицій***

Пріоритети будуть визначені після завершення переговорів стосовно Угоди про асоціацію між Україною і ЄС та відповідно до положень, визначених у частині III.9.

### ***Рух капіталів та платежів***

Продовжити ефективний діалог щодо руху капіталів та платежів, зокрема з метою моніторингу дотримання всіх існуючих зобов'язань та підготовки до нової Угоди про асоціацію.

### ***Державні закупівлі***

Сторони приділятимуть особливу увагу співробітництву щодо вжиття таких заходів:

- посилення та зміцнення співробітництва, в тому числі через технічну допомогу, спрямовану на вжиття належних заходів, зокрема для забезпечення достатньої адміністративної спроможності центрального органу виконавчої влади, відповідального за економічну політику, з метою виконання його завдань, що стосуються державних закупівель;
- робота у напрямку створення незалежного наглядового органу відповідно до Директиви 89/665 із змінами згідно з Директивою 2007/66 та забезпечення його достатньої адміністративної спроможності з метою впровадження ефективних заходів;
- робота у напрямку подальшої гармонізації законодавства України до *acquis* ЄС щодо державних закупівель, як визначено у Директивах 2004/17 та 2004/18.

### ***Конкуренція***

#### **Державна допомога**

Сторони співпрацюватимуть щодо створення ефективної системи контролю та моніторингу державної допомоги в Україні.

## Антимонопольна політика

Сторони співпрацюватимуть з метою:

- посилення прозорості та передбачуваності конкурентної політики в Україні, включаючи оприлюднення рішень Антимонопольного комітету України у короткий термін після їх ухвалення та принципів, що використовуються в імplementації конкурентного законодавства;
- забезпечення конвергенції конкурентного законодавства та практики України до acquis ЄС, зокрема у сферах правил контролю за злиттям та у принципах, що використовуються в імplementації та посиленні конкурентного законодавства;
- підготовка до імplementації положень, закріплених у Розділі Конкуренція майбутньої Угоди про асоціацію (частина ЗВТ).

## *Інтелектуальна власність*

Посилити співробітництво щодо захисту прав інтелектуальної власності шляхом обміну досвідом та організації спільних дій стосовно питань прав інтелектуальної власності, а також продовжити діалог про права інтелектуальної власності з метою:

- належного впровадження стандартів, закріплених у Директиві 2004/48/ЄС та Регламенті Ради ЄС 1383/2003 стосовно митних дій;
- вжиття ефективних заходів проти підробок і піратства та забезпечення ефективної імplementації законодавства і санкцій за порушення прав інтелектуальної власності;
- посилення цілісної та всеохоплюючої правозастосовної спроможностей на рівні органів державної влади (адміністративні, судові та виконавчі органи), зокрема збільшення кількості державних інспекторів у Державному департаменті з питань інтелектуальної власності та збільшення інституціональної спроможності Міністерства внутрішніх справ щодо боротьби з інтернет-піратством.

## *Спрощення торгівлі та митні справи*

Сторони приділятимуть особливу увагу співробітництву щодо вжиття наступних заходів:

- розвиток взаємного прозорого торговельного середовища. Забезпечення того, що відповідне законодавство та процедури, а також адміністративна та виконавча спроможності митної адміністрації, відповідатимуть цілям ефективного контролю та підтримці спрощення законної торгівлі загалом, посилюючи при цьому безпеку та запобігання шахрайству;
- розроблення та впровадження стратегічного плану, за підтримки ЄС, у разі запиту з боку України, для Державної митної служби, включаючи структури, процедури, ресурси, інформаційно-технологічну підтримку та імплементаційний план. В якості індикатора можуть бути використані оновлені митні програми ЄС;
- подальший розвиток митного законодавства України та його імплементаційних положень відповідно до міжнародних інструментів та стандартів, які застосовуються у митній сфері та торгівлі, включаючи ті, які розроблені ЄС, Світовою Митною Організацією (зокрема Оновлена Кіотська Конвенція), СОТ, ООН (наприклад Конвенція щодо гармонізації прикордонного контролю 1982 року);
- співробітництво щодо впровадження сучасної Гармонізованої системи опису та кодування товарів з метою впровадження комбінованої номенклатури та забезпечення чіткої та зрозумілої класифікації товарів;
- співробітництво щодо впровадження сучасних технологій митного контролю, що базуються, зокрема на вибіркового та такого, що оснований на ризикові, контролі та спрощених процедурах випуску товарів та контролю після розмитнення;
- забезпечення найвищих стандартів доброчесності, зокрема на кордоні, шляхом вжиття заходів, що відображають принципи Аруської декларації Всесвітньої митної організації. В якості індикатора може бути використана Програма ЄС щодо митної етики;
- співробітництво щодо подальшого розвитку процедур митної оцінки та практики з метою забезпечення їх більшої прозорості та ефективності, включаючи обмін найкращими практиками стосовно імплементації стандартів СОТ (Угода про застосування статті VII ГАТТ 1994 року), зокрема щодо довідкової ціни при визначенні митної вартості;

- здійснення усіх необхідних заходів у межах повноважень Сторін для спрощення майбутньої участі України в Робочій групі EU – EFTA та Робочій групі EC – ECFTA, а також ECG (Electronic Customs Group) – NCTS;
- розробка за підтримки ЄС, у разі запиту України, та впровадження всеохоплюючого стратегічного плану для Державної митної служби України, з метою наближення транзитного законодавства України, операційних процедур, систем інформаційних технологій щодо конвенцій EC/ECFTA стосовно спільних транзитних процедур та спрощення формальностей у торгівлі товарами з метою забезпечення майбутнього приєднання України до зазначених конвенцій та участі в спільній транзитній системі;
- оцінка можливості створення механізмів обміну інформацією, у тому числі щодо товарів та транспортних засобів згідно з відповідними стандартами та правилами захисту інформації.

### ***Торгівля та сталий розвиток***

Сторони залучатимуться до діалогу щодо питань, визначених у розділі Торговля та сталий розвиток Угоди про асоціацію.

### ***Прозорість регулювання***

Пріоритети будуть визначені після завершення переговорів стосовно Угоди про асоціацію між Україною і ЄС та відповідно до положень, визначених у частині III.9.

### ***Торгівля та регуляторне співробітництво***

Пріоритети будуть визначені після завершення переговорів стосовно Угоди про асоціацію між Україною і ЄС та відповідно до положень, визначених у частині III.9.

## **6. Співробітництво у сфері енергетики, включаючи ядерні питання**

На основі триваючої імплементації Меморандуму про взаєморозуміння між Україною та ЄС з питань співробітництва у сфері енергетики та готуючись до імплементації *acquis* ЄС, яке зазначено у відповідному додатку до Угоди про асоціацію, та сумісних з відповідними багатосторонніми угодами, Сторони приділятимуть особливу увагу співробітництву у здійсненні таких заходів:

- інтеграція енергетичних ринків:
  - працювати у напрямку швидкого приєднання України до Договору про Енергетичне Співтовариство;
  - зміцнювати спроможність та незалежність Національної комісії регулювання електроенергетики України (НКРЕ), включаючи створення законодавчих рамок, необхідних для цієї мети;
  - продовжувати реформу тарифів на електроенергію і ціноутворення на газ та заходів щодо забезпечення повної сплати за постачання електроенергії і газу;
  - вживати всіх необхідних заходів для набуття чинності Закону України "Про принципи функціонування ринку природного газу", який має відповідати відповідним нормам ЄС (Директива 2003/55/ЄС, Регламент ЄС 1775/2005);
  - повна імплементація Спільної заяви за результатами Міжнародної інвестиційної конференції з модернізації газотранзитної системи України від 23 березня 2009 року;
  - прискорити роботу у напрямку інтеграції об'єднаної енергетичної системи України до центральної європейської електричної мережі відповідно до вимог УСТЕ (Союзу з питань координації передачі електроенергії).
- енергетична безпека:
  - продовжувати розроблення та використання стратегічних запасів нафти.
- енергоефективність, відновлювальна енергія та природоохоронні аспекти:
  - обмін досвідом та найкращими практиками з метою підготовки, прийняття та імплементації підгалузевих документів з питань енергетичної політики стосовно енергоефективності та відновлювальної енергії;
  - вжити всіх необхідних заходів для уможливлення участі України у програмі ЄС Розумна енергетика;
  - просуватися в оцінюванні технічних та фінансових можливостей імплементації та поширення технологій збирання метану та очищення вугілля.
- ядерна безпека:
  - продовження співробітництва щодо спільного проекту ЄС-МАГАТЕ-Україна стосовно оцінки ядерної безпеки українських атомних електростанцій.

## **7. Інші сфери співробітництва**

### ***Державний внутрішній контроль та зовнішній аудит і контроль***

Сторони співпрацюватимуть з метою забезпечення розвитку державного внутрішнього контролю та зовнішнього аудиту шляхом:

- забезпечення подальшого покращення системи внутрішнього контролю в органах державної влади шляхом гармонізації з загальновизнаними міжнародними стандартами і методологіями та найкращою практикою ЄС;
- забезпечення імплементації вищою аудиторською установою (Рахункова Палата) міжнародно-визнаних стандартів зовнішнього аудиту (Міжнародна організація вищих аудиторських установ);
- забезпечення ефективного співробітництва з відповідними інституціями та органами ЄС у випадках здійснення термінових перевірок та інспекцій, пов'язаних з управлінням та контролем за фондами ЄС, з метою їх здійснення згідно з відповідними правилами та процедурами.

### ***Оподаткування***

Посилити та зміцнити співробітництво, спрямоване на покращення й удосконалення податкової системи та адміністрування в Україні відповідно до міжнародних та європейських стандартів, включаючи підготовку до поступового наближення до структури оподаткування, як закріплено в *acquis* ЄС, зазначених у відповідному додатку до Угоди про асоціацію, зокрема шляхом:

- розробки та виконання всеохоплюючого стратегічного плану для Державної податкової адміністрації, включаючи структури, процедури, ресурси та інформаційну підтримку;
- покращення та спрощення податкового законодавства, включаючи, за необхідності, його консолідацію шляхом кодифікації;
- покращення міжнародного податкового співробітництва з метою посилення ефективного управління у податковій сфері, як зазначено в Угоді про асоціацію. Стосовно чесної податкової конкуренції, беручи до уваги принципи Кодексу поведінки ЄС щодо оподаткування бізнесу;
- покращення спроможності податкового адміністрування, зокрема шляхом просування у напрямку більш цільової системи податкового контролю та аудиту, заснованої на оцінці ризику;
- впровадження дієвого та швидкого рішення щодо проблеми заборгованості із відшкодування ПДВ;



- вжиття заходів для гармонізації політик щодо протидії та боротьби з шахрайством і контрабандою підакцизних товарів;
- розвитку співробітництва з податковими адміністраціями держав-членів ЄС шляхом обміну новим досвідом та тенденціями у сфері оподаткування.

### *Статистика*

- підготовка до імплементації статистичного компендіуму ЄС, який є додатком до Угоди про асоціацію;
- розробити та впровадити План дій щодо співробітництва з Митницею з метою покращення торгівельної статистики шляхом обговорення з експертами ЄК;
- забезпечити повну функціональність SMIS+ для України з визначенням кінцевих термінів надання інформації на регулярній основі. ЄС забезпечуватиме навчання щодо SMIS+ для України та здійснюватиме аналіз пілотних результатів за допомогою ESTAT.

### *Транспорт*

Сторони співпрацюють з метою підготовки до імплементації *acquis* ЄС, зазначеного у відповідних додатках до Угоди про асоціацію, та підтримки України в:

- остаточному перегляді новоствореної всеохоплюючої національної транспортної стратегії України з метою початку її імплементації на початку 2010 року;
- впровадженні обов'язкових періодів роботи та відпочинку водіїв у сфері міжнародних перевезень відповідно до міжнародних стандартів;
- розробці та імплементації плану дій щодо підвищення безпеки на дорогах;
- розвитку комбінованих та мультимодальних послуг з метою вирішення питань щодо сумісності різних видів залізничних колій та інших технічних стандартів;
- розгляді умов та необхідних підготовчих заходів з метою досягнення вільного руху транспортних засобів відповідно до стандартів ЄС щодо ваги та розмірів, беручи до уваги також планові потреби стосовно модернізації інфраструктури;
- підготовці та імплементації реформи сфери залізничного транспорту та програми її реструктуризації;
- підготовці та впровадженні реформи у сфері портів (розмежувавши управлінську та господарську функції);

- імплементації відповідних міжнародних конвенцій ММО (Міжнародна морська організація), активізуючи при цьому діяльність у сферах контролю держави порту, виконанню документів державного прапора та безпеки нафтових танкерів;
- розвитку інфраструктури, зокрема шляхом визначення пріоритетних проектів міждержавного значення, техніко-економічних обґрунтувань та підготовки п'ятирічного робочого плану розвитку мережі;
- завершенні підготовки тексту всеохоплюючої Угоди про спільний авіаційний простір;
- розробці та впровадженні нового Повітряного кодексу України;
- гармонізації законодавства у сфері безпеки польотів та посиленні адміністративної спроможності органів державної влади, відповідальних за політику у сфері авіації;
- розвитку співробітництва з Європейським агентством з безпеки польотів та ЄК з питань безпеки польотів.

### *Навколишнє природне середовище*

Сторони співпрацюють щодо підготовки до імплементації актів *acquis* ЄС, зазначених у відповідних додатках до Угоди про асоціацію, та підтримки України у:

- розробці, схваленні та імплементації Україною Національної стратегії з питань навколишнього природного середовища на період до 2020 року та Національного плану дій з питань навколишнього природного середовища на 2009-2012 роки з метою забезпечення можливості вживати заходів для імплементації бюджетної підтримки;
- посиленні адміністративної спроможності на національному, регіональному та місцевому рівнях, включаючи розвиток ефективного інспектування та правозастосування;
- подальшій розробці та імплементації українського законодавства, стратегій та планів у сфері навколишнього природного середовища, зокрема щодо оцінки впливу, стратегічної оцінки, доступу до інформації у сфері навколишнього природного середовища та участі громадськості;
- розвитку національних імплементаційних інструментів відповідно до багатосторонніх угод у сфері навколишнього природного середовища, підписаних та ратифікованих Україною та Європейським Співтовариством, перелічених у Додатку 2;

- впровадження Кіотського протоколу через діалог в рамках спільної робочої групи Україна – ЄС з питань зміни клімату стосовно: нової угоди щодо зміни клімату на період після 2012 року, прийнятних критеріїв для використання механізмів Кіотського протоколу, та розробки заходів з пом'якшення наслідків зміни клімату та пристосування до них;
- активній участі у Робочій групі DABLAS, включаючи сприяння імплементації Миколаївського проекту;
- спільній роботі щодо імплементації дорожніх карт з метою досягнення Цілей Розвитку Тисячоліття, що стосуються води, та Цілей Інтегрованого Управління водними ресурсами, використовуючи діалог щодо національної політики в рамках Водної Ініціативи ЄС;
- забезпеченні реалізації Бухарестської конвенції і протоколів до неї та спільній роботі з Сторонами Конвенції для сприяння приєднання Європейського Співтовариства до Конвенції;
- вивченні можливостей участі України в окремих заходах Європейського агентства з питань навколишнього природного середовища щодо збору та поширення інформації;
- створенні РЕЦ-Україна, крім того з метою підвищення обізнаності з питань навколишнього природного середовища та посилення ролі громадянського суспільства у цих питаннях;
- сторони розглянуть можливість запровадження діалогу високого рівня з питань охорони навколишнього природного середовища.

### ***Промислова та підприємницька політика***

Сторони співпрацюватимуть щодо імплементації політики стосовно малих та середніх підприємств відповідно до найкращої практики ЄС та підтримуватимуть регулярний діалог щодо промислової і підприємницької політики, із залученням урядових представників та представників ділових кіл України і ЄС.

### ***Законодавство про товариства, корпоративне управління, бухгалтерський облік та аудит***

Сторони посилюватимуть співробітництво у всіх сферах законодавства про товариства, корпоративне управління, бухгалтерський облік та аудит шляхом обміну досвідом та інформацією щодо їх найкращих практик і діючих регуляторних рамок та, зокрема:

- здійснювати підготовку до імплементації *acquis* ЄС, зазначеного у відповідних додатках до Угоди про асоціацію, шляхом поступового наближення законодавства України у сфері товариств до відповідного *acquis* ЄС;
- шляхом розвитку адміністративної спроможності відповідних державних органів;
- покращувати функціонування законодавства щодо товариств шляхом постійного перегляду, оновлення відповідного законодавства та його застосування, включаючи, зокрема Закон України "Про акціонерні товариства";
- спрощувати правила та процедури щодо реєстрації юридичних осіб, у тому числі товариств та фізичних осіб, включаючи підприємців, стосовно їх створення та ліквідації;
- продовжувати розробляти політику корпоративного управління та сприяти дотриманню кодексу корпоративного управління згідно з міжнародними стандартами, а також поступового наближення до правил та рекомендацій ЄС у цій сфері;
- впроваджувати відповідні міжнародні стандарти аудиту на національному рівні;
- сприяти дотриманню міжнародних стандартів бухгалтерського обліку всіма зареєстрованими на національному рівні товариствами, зокрема шляхом створення відповідного механізму для досягнення цієї мети.

### ***Фінансові послуги***

- здійснювати підготовку до імплементації *acquis* ЄС, зазначеного у відповідних додатках до Угоди про асоціацію;
- співпрацювати з метою забезпечення ефективної імплементації пруденційних регуляторних рамок для фінансових ринків та нагляду, які відповідають рамкам, існуючим в ЄС;
- співпрацювати з метою покращення адміністративних спроможностей органів нагляду відповідно до міжнародно-визнаних стандартів;
- заохочувати співробітництво між наглядовими органами України та ЄС, особливо щодо обміну та розкриття інформації;

- розвивати національне законодавство щодо запобігання та протидії відмиванню грошей та фінансуванню тероризму, зокрема шляхом імплементації 40 Рекомендацій та 9 Спеціальних Рекомендацій FATF, а також відповідного законодавства ЄС стосовно боротьби з відмиванням грошей та фінансуванням тероризму (крім того, положень Директиви 2005/60/ЄС про запобігання використанню фінансової системи для цілей відмивання грошей та фінансування тероризму; Директиви 2006/70/ЄС; Регламенту ЄС 1781/2006; Регламенту ЄС 1889/2005);
- продовжувати організацію спільних семінарів, конференцій та навчальних заходів та візитів щодо протидії відмиванню грошей і фінансуванню тероризму, включаючи запрошення українських експертів на відповідні заходи ЄС;
- посилювати співпрацю з FATF, Радою Європи, MONEYVAL, а також відповідними органами в державах-членах ЄС та підписувати Меморандуми про взаєморозуміння між органами фінансової розвідки України та держав-членів ЄС.

### *Інформаційне суспільство*

Сторони співпрацюють щодо підготовки до імплементації актів *acquis* ЄС, зазначених у відповідних додатках до Угоди про асоціацію, та підтримки України, зокрема шляхом:

- проведення оцінки відповідності *acquis* ЄС нового проекту закону про електронні комунікації, переданого до Парламенту у грудні 2008 року, впродовж законодавчого процесу;
- зміцнення незалежності та адміністративної спроможності національного регулятора у галузі зв'язку з метою забезпечення його здатності вживати відповідних регуляторних заходів та впроваджувати власні рішення і регуляторні акти, а також гарантувати чесну конкуренцію на ринках за підтримки проектів Твіннінг, включаючи участь регуляторів ЄС;
- обміну інформацією та досвідом реалізації ініціативи ЄС "i2010" з метою розробки та впровадження е-стратегій в Україні, включаючи впровадження Національної концепції розвитку телекомунікацій та державної програми "е-Україна".

## ***Туризм***

Сторони започаткують регулярний діалог з питань, закріплених у розділі щодо туризму Угоди про асоціацію.

## ***Сільське господарство та розвиток сільської місцевості***

Сторони співпрацюють щодо підготовки до імплементації актів *acquis* ЄС, зазначених у відповідних додатках до Угоди про асоціацію, та підтримки України, у тому числі через посилену роботу започаткованого діалогу у сфері сільського господарства, зокрема шляхом:

- розробки та імплементації нового плану дій з метою ближчого наближення сектору до політик та законодавства ЄС у сфері сільського господарства та розвитку сільської місцевості;
- підвищення співробітництва з питань наукових досліджень та обміну найкращими практиками використання біотехнологій у сільському господарстві;
- навчання центральних та місцевих органів виконавчої влади щодо нових моделей політик розвитку сільської місцевості з метою подальшого впровадження програм для сільських громад;
- обміну найкращими практиками щодо відновлення та збереження природних ресурсів з метою забезпечення ефективного, сталого та високоякісного сільськогосподарського виробництва;
- обміну найкращими практиками щодо сталого сільськогосподарського виробництва відновлювальних енергетичних ресурсів та їх використання, у тому числі у сільському господарстві;
- вивчення досвіду ЄС щодо переходу до забезпечення прямої підтримки виробникам сільськогосподарської продукції;
- покращення конкурентоспроможності сільськогосподарського виробництва, в тому числі шляхом співробітництва щодо впровадження схем якості.

## ***Рибальство та морська політика***

- посилити співробітництво та спільно працювати у напрямі сталого рибальства в Чорному морі як у двосторонніх, так і в багатосторонніх рамках відповідно до екосистемного підходу до управління рибальством;
- підвищити наукове та технічне співробітництво з метою забезпечення спроможностей моніторингу рибальства та оцінки стану запасів морських ресурсів та морського навколишнього природного середовища;

- обмін найкращими практиками щодо інтегрованого підходу до морських справ, наприклад, стосовно створення координаційної структури в Уряді, та визначити взаємовигідні сфери спільного інтересу для майбутнього співробітництва у контексті Інтегрованої морської політики ЄС.

### ***Наука і технології***

- пролонгувати та активізувати виконання Угоди між Україною та ЄС про наукове і технологічне співробітництво з метою розширення участі українських дослідницьких установ у проектах Сьомої рамкової програми;
- використовувати наявні інструменти (Угода між Україною та ЄС про наукове і технологічне співробітництво, INCO-Nets) з метою підготовки до можливої асоційованої участі України у Рамковій програмі з досліджень;
- Україна сприятиме діяльності Національних контактних пунктів з питань Інформаційно-комунікаційних технологій та залучатиме приватний сектор до дослідницької діяльності шляхом участі у заходах напрямку «Інформаційно-комунікативні технології» Сьомої рамкової програми з досліджень.

### ***Космос***

Сторони встановлять регулярний діалог з питань передбачених розділом щодо космосу Угоди про асоціацію між Україною та ЄС.

### ***Захист прав споживачів***

З огляду на підготовку до імплементації acquis ЄС, зазначеного у відповідних додатках до Угоди про асоціацію між Україною та ЄС, сторони співпрацюють з метою:

- обміну інформацією та започаткування діалогу щодо захисту прав споживачів. Сторони можуть розглянути можливість подальшого співробітництва з питань, що становлять спільний інтерес;
- сприяння розширенню можливостей споживачів у контексті захисту своїх прав;
- посилення адміністративної спроможності застосування законодавства щодо захисту прав споживачів в Україні, зокрема шляхом навчання та технічної допомоги в рамках програми TAIEХ для українських органів державної влади, включаючи судову та законодавчу гілки влади, а також неурядові громадські організації щодо адаптації законодавства ЄС, його подальшого впровадження та застосування.

## *Соціальне співробітництво*

Сторони співпрацюють з метою:

- підготовки до імплементації acquis ЄС у сферах гендерної рівності, анти-дискримінації, охорони здоров'я та безпеки праці, трудового законодавства та умов праці, зазначеного у відповідних додатках до Угоди про асоціацію між Україною та ЄС, та зокрема:
  - посилення адміністративної та виконавчої спроможностей у сфері охорони здоров'я та безпеки праці, зокрема інспекції праці;
  - посилення практичних заходів у сфері гендерної рівності з метою зменшення різниці в оплаті праці за ознаками статі.
- розробки стратегічного підходу у сфері зайнятості з метою забезпечення:
  - кращої відповідності між кваліфікаціями і робочими місцями на українському ринку праці та його ефективності;
  - посилення адміністративної спроможності органу, відповідального за політику у сфері зайнятості;
  - підвищення ефективності державних служб зайнятості, можливо за підтримки твіннінгових обмінів з державними службами зайнятості держав-членів ЄС;
  - сприяння гідній роботі, перетворення неформального сектору в офіційну роботу та впровадження національних програм щодо гідної роботи між МОП і Україною;
  - сприяння анти-дискримінації та забезпеченню рівних можливостей, зокрема для людей з інвалідністю, передусім у контексті працевлаштування.
- обміну найкращими практиками підвищення ефективності соціального захисту з метою посилення як його соціальної відповідності, так і фінансової сталості, а також зниження кількості бідних і незахищених людей;
- заохочення як тристороннього, так і двостороннього діалогу та зміцнення спроможності соціальних партнерів, у тому числі в рамках ТАІЕХ;
- сприяння укладенню угод між Україною та державами-членами ЄС з питань координації соціального захисту робітників-громадян України, які легально працюють у державах-членах ЄС;
- обміну найкращими практиками щодо надання соціальних послуг з метою заохочення спільної діяльності державних та приватних партнерів у цій галузі в Україні.



## ***Охорона здоров'я***

Сторони співпрацюватимуть у:

- проведенні реформи галузі охорони здоров'я;
- зміцнення адміністративних спроможностей у сфері охорони здоров'я;
- підготовки до впровадження в Україні *acquis* ЄС у сфері охорони здоров'я, зокрема тих, що зазначені у відповідних додатках Угоди про асоціацію, включаючи щодо тютюну, крові, тканин та клітин, інфекційних захворювань;
- профілактиці неінфекційних хвороб шляхом медичного навчання та пропагування здорового способу життя і через визначення основних детермінант та проблем у галузі охорони здоров'я, таких як здоров'я матері та дитини, психічне здоров'я, алко-, нарко- та тютюнозалежність, а також ширшого залучення громадянського суспільства;
- профілактиці та контролі за інфекційними захворюваннями, зокрема ВІЛ/СНІДом, туберкульозом, інфекціями, що передаються статевим шляхом, та гепатитами С і В;
- обміні найкращими практиками щодо впровадження Рамкової конвенції ВООЗ із боротьби проти тютюну та Міжнародних медико-санітарних правил;
- участі в мережах і робочих групах у галузі охорони здоров'я ЄС, таких як щорічне засідання з питань інформації з охорони здоров'я та Європейського Дорадчого органу з питань ВІЛ/СНІД;
- поступовому розвитку співробітництва з Європейським центром профілактики та контролю хвороб.

## ***Освіта, навчання, молодь***

Сторони співпрацюватимуть у:

- здійсненні спільної роботи та обмінів з метою сприяння подальшій інтеграції України до Європейського простору вищої освіти у контексті її членства в Болонському процесі;
- роботі у напрямі взаємного визнання академічних та професійних кваліфікацій, дипломів та сертифікатів про освіту;

- здійсненні спільної роботи та обмінів з метою підтримки України у наближенні її системи професійно-технічної освіти до процесу модернізації структур професійно-технічної освіти ЄС, який відбувається в рамках Копенгагенського процесу, та через такі інструменти як Європейська система кваліфікацій (ЄСК), Європейська залікова система для закладів професійно-технічної освіти (ЄЗСЗПО) та Європейська система гарантування відповідності якості професійно-технічної освіти (ЄСГВПО);
- посиленні діалогу щодо систем загальної середньої освіти, дистанційної освіти та навчання протягом життя;
- збільшенні обмінів та співробітництва у сфері неформальної освіти для молоді та молодіжних робітників як засобу просування міжкультурного діалогу та підтримки громадянського суспільства, зокрема через програму Молодь у дії (2007-2013).

### ***Культура***

- вжити усіх заходів, необхідних для швидкого набуття чинності в Україні Конвенції ЮНЕСКО про охорону і заохочення розмаїття форм культурного самовираження;
- співробітництво з питань розвитку всебічної культурної політики в Україні та політики щодо збереження і підвищення цінності історичної спадщини;
- сприяти участі українських діячів культури у програмах культурного співробітництва (Культурна програма Східного партнерства та майбутнє вікно ЄПС в рамках Культурної програми).

### ***Спорт та фізична культура***

Обмін інформацією та кращими практиками щодо таких питань: інтеграція груп з психічними чи фізичними вадами, боротьба з вживанням допінгу.

### ***Співробітництво з питань громадянського суспільства***

Сторони співпрацюватимуть з метою ознайомлення зацікавлених сторін українського громадянського суспільства з процесом консолідації та діалогу між соціальними партнерами в ЄС з метою подальшої інтеграції громадянського суспільства у політичні процеси в Україні.

### ***Транскордонне та регіональне співробітництво***

- імплементація Меморандуму про взаєморозуміння для започаткування діалогу про регіональну політику та розвиток регіонального співробітництва;
- посилення співробітництва в рамках регіональних та транскордонних програм між Україною та ЄС з метою зменшення дисбалансу у розвитку між відповідними регіонами та забезпечення їхнього процвітання шляхом:
  - встановлення довгострокових зв'язків між соціальними та економічними учасниками по обидві сторони спільних кордонів, заохочуючи до підвищення конкурентоздатності прикордонних територій;
  - спільних заходів щодо просування соціального та економічного розвитку прикордонних територій й інтегрування цієї діяльності у формування довготривалих регіональних політик.
- зниження ефекту кордону як фізичного бар'єру шляхом:
  - встановлення тісних зв'язків між регіональними та місцевими органами влади;
  - підвищення ефективності прикордонних процедур, у тому числі через подальше удосконалення необхідної прикордонної інфраструктури.

### ***Аудіовізуальні питання***

- підготовка до імплементації acquis ЄС, передбаченого у відповідних додатках до Угоди про асоціацію між Україною та ЄС, зокрема Директиви 2007/65/ЄС від 11 грудня 2007 року щодо аудіовізуальних медіа послуг, якою внесено зміни до Директиви 89/522/ЄС щодо координації окремих положень, закріплених законом, нормативними актами або адміністративними діями у державах-членах стосовно телевізійного мовлення;
- вивчення можливої участі України у програмі ЄС “Медіа” одразу після укладення Рамкової угоди щодо участі України в програмах ЄС.

### ***Участь у програмах та агентствах Співтовариства***

Сторони укладуть Рамкову угоду, яка надасть Україні можливість брати участь у програмах Європейського Співтовариства та тісно співпрацюватимуть з метою її імплементації через окремі робочі домовленості.

## **8. Ресурси**

Амбіційний Порядок денний асоціації вимагатиме від України та ЄС виділення ресурсів для імплементації погоджених пріоритетів.

У випадку ЄС, така підтримка має бути надана у контексті загальних пріоритетів надання допомоги на користь України як частини загального фінансування, доступного для потреб України, при повному дотриманні відповідних імплементаційних правил та процедур надання зовнішньої допомоги ЄС.

Відповідно, ЄС також заохочуватиме міжнародних, урядових, ділових партнерів та представників громадянського суспільства сприяти впровадженню цілей та пріоритетів Порядку денного асоціації та, де це можливо, допомагатиме їм у цих завданнях.

## **9. Моніторинг та звітування**

Для оцінки прогресу імплементації Порядку денного асоціації, а також визначення майбутніх пріоритетів та будь-яких необхідних доповнень до Порядку денного асоціації буде створений Спільний Комітет на рівні старших посадових осіб. Спільний Комітет зустрічатиметься регулярно, щонайменше раз на рік. Кожна сторона може здійснювати власну оцінку прогресу імплементації Порядку денного асоціації незалежно від Спільного Комітету. Очікується, що механізм Спільного Комітету буде відображений у заключних домовленостях у контексті переговорів щодо Угоди про асоціацію між Україною та ЄС.

Багатосторонні угоди з питань навколишнього природного середовища, в яких Україна та Європейське Співтовариство є договірними сторонами:

- Конвенція про стійкі органічні забруднювачі (Стокгольмська Конвенція), Стокгольм, 22 травня 2001 року
- Конвенція про доступ до інформації стосовно довкілля, участі громадськості у прийнятті рішень з питань довкілля та доступ до правосуддя (Конвенція Аархус), Аархус, 25 червня 1998 року
- Конвенція про співробітництво для захисту та сталого використання річки Дунай (Конвенція про захист річки Дунай), Софія, 29 червня 1994 року
- Рамкова Конвенція про зміну клімату, Нью-Йорк, 9 травня 1992 року
- Протокол до Рамкової Конвенції ООН про зміну клімату (Кіотський Протокол), Кіото, 11 грудня 1997 року
- Конвенція про біологічне різноманіття, Ріо, 5 червня 1992 року
- Конвенція про захист та використання транскордонних річок та міжнародних озер, Гельсінкі, 17 березня 1992 року
- Конвенція про оцінку впливу на довкілля у транскордонному контексті, Еспоо, 25 лютого 1991 року
- Конвенція про захист озонового шару (Віденська Конвенція), Відень, 22 березня 1985 року

- Протокол до Конвенції про захист озонового шару від сполук, що руйнують озоновий шар,  
  
(Монреальський Протокол) із змінами, Монреаль, 16 вересня 1987 року  
  
із змінами, Лондон, 29 червня 1990 року  
  
із змінами, Копенгаген, 25 листопада 1992 року  
  
із змінами, Монреаль, 17 вересня 1997 року  
  
із змінами, Пекін, 3 грудня 1999 року
  - Конвенція про транскордонне повітряне забруднювання на довгі відстані, Женева, 13 листопада 1979 року
  - Конвенція про охорону європейського природного середовища (Рада Європи), Берн, 19 вересня 1979 року
  - Конвенція про охорону мігруючих видів диких тварин, Бонн, 23 червня 1979 року
-